

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ,

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ - ਜਵਾਬਦੇਹ.

1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 40

ਪੰਜਾਬ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ (1951 ਦਾ IV) ਦੀ ਮੰਗ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਕਲੋਜ਼ਜ਼ ਐਕਟ (1898 ਦਾ I), ਸੈਕਸ਼ਨ 3-ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ-ਪ੍ਰਮਾਣ ਐਕਟ (1872 ਦਾ I) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 41-ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ (ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਐਕਟ (1948 ਦਾ XLVIII), ਸੈਕਸ਼ਨ 9 (2) - ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ (ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ) - ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।

ਆਯੋਜਿਤ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ (IV ਦਾ 1951) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਗਨਡ ਐਕਟ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 213 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ IV ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

2) 3 ਅਗਸਤ 1951 ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖੋਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਰਾਜ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਲਈ ਲੈ ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

(ੳ) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਧੀਰਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 615 ਬਿਘੇ 1 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਬਾਲਾ।

(ਅ) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਪਰਸੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਆਦਿ।

ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਲ. ਸਰੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਹੁਕਮ

ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ ਸੀ.ਜੇ.

ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ. - 17 ਜੁਲਾਈ 1951 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਅਤੇ 1948, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 356 ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ 3 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਿਕੁਇਜ਼ਿੰਗ ਆਫ ਇਮੋਵੇਬਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1951 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 213 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਿਕੁਇਜ਼ਿੰਗ ਆਫ ਇਮੋਵੇਬਲ ਫਰੋਪਰਟੀ (ਆਰਜੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤੱਤ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ , "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸ਼ਬਦ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਹਨ, ਅਤੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ, "ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ "ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਮੰਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇਗੀ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਲੈਜਿਸਲੇਚਰ (ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪਾਵਰਜ਼) ਐਕਟ, 1951 (1951 ਦਾ XLVI) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਸਮਾਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 40 ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਖਾਸਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੜ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਧੀਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਨੁਕਤੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 1947 ਅਤੇ 1948 ਦੇ ਮੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਹੈ- ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ: 96, 106, 115 ਅਤੇ 145 ਆਫ 1951। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ. 1951 ਦਾ IV ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਗਾੜ ਹੈ।

ਇਹ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (ਏ) ਕਿਉਂਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ਅ) ਕਿ 1951 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ IV, ਹਾਲਾਂਕਿ 3 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, 7 ਅਗਸਤ 1951 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਇਸ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ 7 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 213 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਗ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੰਗ ਜੋ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦਲੀਲ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਭਰੋਸਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਰਟਨ ਬਨਾਮ ਸਨੇਲਬੀ ਕਾਉਂਟੀ (1) ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੀ 'ਤੇ . 186):

"ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੰਮ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ; ਇਹ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ; ਇਹ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਹ ਕੋਈ ਦਫਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ; ਇਹ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ, ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਂਤ (2) ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

(1) 30 ਯੂ. ਐਸ. ਐਸ. ਸੀ. ਐਲ. ਈ. ਡੀ. 178 (186)।

(2) 1950 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (ਪੈਟ) 417.

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ

ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਠਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੇ ਕੁਝ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਪਣ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਐਕਟ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਕਾਰਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

ਵਿਲਿਸ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, 1936 ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਸਫ਼ਾ 90 'ਤੇ ਨੋਟਰਟਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਦਰਲੈਂਡ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ, ਤੀਸਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਹੋਰਾਕ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਨਾ 333 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ; ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ:-

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(1) 30 ਯੂ. ਐਸ. ਐਸ. ਸੀ. ਐਲ. ਈਡੀ. 178

ਪੰਨਾ 335 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਥਿਤ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋਧ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਮਝਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਇਹ ਬਚਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਗਲਪ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵੈਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤਰੀਕਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਬੇਨੋਰੀ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, 1942 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ II ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ (2) ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ- 1942 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ II ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1943 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ XIX ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 17 ਜੁਲਾਈ 1951 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ।

(1) 1943 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (ਐਫ.ਸੀ.) 36.

(2) 1945 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (ਐਫ.ਸੀ.) 48.

ਜੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਐਕਟ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰ-ਰੋਲਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1951 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ IV 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1951 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ. IV ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 213 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਤੀਜੀ ਸੋਧ) ਆਰਡਰ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"3. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ, -

(ੳ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ...

(ਅ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸੇ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਉੱਪਰ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਛਾਪੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ।"

ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ (1951 ਦਾ ਨੰਬਰ IV) ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (3) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 3 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ "ਇੱਕ ਵਾਰ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਮਤਲਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 3 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 213 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 356 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1951 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ IV, 3 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਦੂਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਟਨਾ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਸਫ਼ਾ 106 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1950, ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਐਕਟ "ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ" ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(1) 1951 A.I.R. (Pat.) 91 (106)।

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 (2) (ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ। ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ (1) ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮੰਗ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਦੋ ਪੰਜਾਬ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ੀਸ਼ਨਿੰਗ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ 17 ਜੁਲਾਈ 1951 ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਮੰਗ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹਾਂ, 1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 40 ਵਿੱਚ, ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਣ, ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ 1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 96, ਮੰਗ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। 1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 106 ਵਿੱਚ, ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। 1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 115 ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 145, ਫਿਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫੇਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਟਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ

ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

2434 ਐਚ ਸੀ - 600 - 28 - 5 - 52 - ਸੀ. ਪੀ. ਐਡ. ਐਸ, ਪੰਜਾਬ, ਸ਼ਿਮਲਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਤਰਜਮਾਕਾਰ : ਸ਼ਰਨਬੀਰ ਕੌਰ